

תצוגת הבקר לחלב בעמק יזרעאל

מפי אלי סמסון וא. הנדל. על עדר בית־אלפא ותולדותיו סיפר קצרות חיים וקסמן. לאחר מכן, התחלקו הבאים לשלוש קבוצות והלכו להסתכל בפרות. הפרות היו קשורות לאורך חצרות הרפ־תות. הקבוצה המיוחדת שהוצגה בבית־אלפא, היא משפחה ממוצא מקומי — „משפחת דורביה”. לידה היה לוח עם פרטי שושלת היוחסין של המשפחה לדורותיה.

מבית־אלפא נסעו למזרע. שם שמעו דברים קצרים מפי עמוס, קיבלו „דף” נוסף לקטלוג ובו „היסטוריה” קצרה של העדר וקצת טבלאות סטטיסטיות. סיירו ברפת בה היו קשורות הפ־רות שהוכנו לתצוגה. במקום ראשון עמדה קבוצת בנות „גיל” ומולן בנות „קישון”; הלאה מזה — בנות הפרים הצעירים כשבנות „סנה” מהוות רוב (שבע במספר) ומולן קבוצה רבת־רושם של 13 פרות אלופות (בעלות תנובות של 50 אלף ק”ג חלב או 1850 ק”ג שומן ומעלה). מעל לכל אלופה תלוי היה שלט מאיר עיניים ועליו: שם הפרה, מוצאה, גילה, ועקומת תנובותיה. קבוצה זו זכתה בהערכה נלהבת מצד כל באי התצוגה. ממזרע — ליפעת. שם הוצגו הפרות באחת הס־ככות הגדולות; שמעו הסבר מפי שלמה דורי ואח־כ הסתכלו בפרות. את הקבוצה המיוחדת היוו 12 בנות הפר „קנדי”, כולן אחידות בגופן וצבען ונאות מראה. התרשמו יפה גם מיתר הק־בוצות, ונסעו משם לבי־פר של „און” שבשריד. שם הסתכלו ב„אבות העדר” וחולק בין הבאים „עלון ידיעות און” שהכיל סיכומי המבחן הה־קדמי של הפרים הצעירים שבנותיהן הוצגו במש־קים. לבסוף נערכה שיחת סיכום קצרה שהשתת־פו בה משה היימן מאג’ „און”, א. הנדל ור. בר־ענן.

אפשר לקבוע בוודאות שגם בתערוכת בקר כזו ניתן למשתתפים להעריך ולשפוט את הבקר ולהשוות בין קבוצות הפרות השונות אף כי לא היו מרוכזות במקום אחד; וכך נמצא הדרך לקיים בהוצאות לא גדולות, יחסית, גם בארץ תערוכות בקר לעתים יותר קרובות מאשר עד עתה. הוועדה האזורית יזמה והכינה את התצוגה

תערוכת בקר בארצות הבקר הוותיקות ובעלות המסורת הן דבר נפוץ ולא יוצא דופן. מדי פעם מתאסף קהל בוקרים לחזות בהישגי הטיפוח של ארצו; פרות, פרים ובני בקר מוכתרים בפרסים וציונים. ערכם של הזוכים בפרסים עולה מעלה, מעלה וכל הארץ מדברת בשבחם. בארץ, עם כל ההישגים הטיפוחיים והמקצועיים אשר הגענו אליהם, עם השינוי הרב שחל בתנובת החלב ומ־בנה הגוף של הפרה, לא התקיימה עד עתה תערוכת בקר גדולה, בה ירוכזו עשרות פרות ממשקים שונים במקום אחד ובוקרים מכל הארץ יבקר להמציא לשפוט, להשוות ולהעריך את הב־קר. הוועדה שלנו ניסתה לזום תערוכה מעין זו, אך נאלצה לוותר על הרעיון בגלל הקשיים הארגוניים והכספיים החמורים שנערמו לפנינו. החלטנו על־כן — במקום לטלטל ולהעביר את הבקר — יעשו נא הבוקרים את הטיוול ברחבי העמק, יבואו למשקים, לסככות ולרפתות לחזות בבקר במקומותיו, אם כי ידענו שדרך זו תקשה על עריכת השוואה בין הפרות.

שלוש קבוצות פרות היה ברצוננו להציג:

1. קבוצת הבנות של הפרים „גיל” ו„קישון”;
2. קבוצת בנות של פרים צעירים, העומדים כיום במבחן הצאצאים;
3. קבוצות מיוחדות, בהן יציג כל משק פרות נבחרות לפי ראות עיניו.

היקף קבוצת בנות הפרים הצעירים „הכתיב” לנו את מספר הפרים שייבחנו בתצוגה זו. המש־קים בהם נמצא המספר הגדול ביותר של בנות פרים צעירים, היו: בית־אלפא, מזרע ויפעת. בחרנו להציג רק את בנות ארבעת הפרים הצ־עירים האלה: „מלך”, „סנה”, „מקסים”, ו„ספיר”, מכיון שבנות שני הפרים האחרים „חמדון” ו„אהוד” לא נמצאו במספר מינימאלי הדרוש.

ביום חמישי ב־2 באוקטובר התאספו בוקרי העמק ואורחים העוסקים והמעוניינים בגידול בקר, בתחנת „אגד” בעפולה ויצאו בשתי מכרזות לביית־אלפא. בבית־אלפא התישבו כל המש־תתפים בסניור, כ־120 איש ואשה, בצל האקליפ־טוסים הגבוהים ושמעו דברי פתיחה והסבר

רשמים מתצוגת הבקר בעמק-יזרעאל

בטיפוח היתה — העלאת התנובה, כי בכך ראו את ההכנסה העיקרית וביסוס הענף מבחינה כלכלית. כשדובר לפעמים בתערוכות הנדירות שהתקיימו בארץ על הצורך לשים לב גם ליפוי המראה של הבהמה, הרי אפשר היה לשמוע מפי רבים את השאלה: „מה הנאה יש לך באילני סרק הללו?” פירוש הדבר: האם ראשה הנאה של הפרה יבטיח לי דלי מלא יותר של חלב?

ויש להודות שגם בעולם הבוקרים, חסידי היר פי הגופני בבקר, חלה תזווה מסויימת ביחס למות ותוכן התצוגות: התחילו להחשיב את כושר ההנבה של הבהמות שהוצגו בתערוכות, הבליטו תכונות תועלתיות אחרות, כגון — אריכות ימים, פוריות משפחתית וכדומה. אולם גם כיום רוב הפרסים נופלים בחלקן של בהמות המצטיינות במבנה גוף אידיאלי בעיקר.

בתערוכות שנתקיימו עד כה בארץ, פה ושם, לא הוגדרה ברוב המקרים מטרת התערוכה מבר חינה טיפוחית-מקצועית, וחבר השופטים, שהיה מעניק פרסים לבהמות מצטיינות, לא הודרך על ידי תקנות קבועות ומגובשות. מה היתה, איפוא, מטרת התצוגה הפעם? בקטלוג שהופץ בין מבקרי התצוגה נאמר שהמארגנים קבעו שלוש מטרות:

1. להשוות את בנות הפר „גיל” לאלה של „קישון”, והוסבר שהכוונה היא בעיקר להערכת ולהשוואת האקסטארייר של צאצאי שני הפרים;
2. להציג את הבנות הראשונות של 4 פרים צעירים, הפועלים ב„און” ועומדים כבר בפני מבחן הצאצאים;
3. בכל משק, המשתתף בתצוגה, תוצג גם קבוצת בהמות שלדעת בוקרי אותו משק מבליטה הישג טיפוחי מסויים.

התצוגה לא נערכה הפעם במקום מרכזי, כנהוג בעולם, כי לדעת המארגנים קשה היה למצוא מקום מתאים לכך בעמק יזרעאל וכן קיים עדיין החשש להפצת מחלות וחסרו גם אמצעים כספיים למפעל כזה. לכן נבחרו המשקים בית-אל-פא, מזרע ויפעת. כמתאימים לעריכת התצוגה

ארשה לעצמי להקדיש מלים מספר לבעיית תצוגות או תערוכות בקר בארצנו. יש להודות בעובדה, שעל אף הנסיונות שנעשו לעתים (לא מזומנות, אמנם) בעריכת תצוגות בחבלי הארץ השונים, לא נתאזרה המנהג עד עתה בחוגי הבוקרים בארץ. לא כאן המקום לעמוד על כל הסיבות שגרמו ליחס האדיש, ואצל לא מעטים אף ליחס של ביטול, לענין התערוכות, שהן כה חביבות על הבוקרים ברחבי העולם. אולי, משום שקהל הבוקרים שלנו הינו בעצם דור ראשון למטפחים וטרם הספיק לקלוט ול„עכל” את הסגולות של מטפחים בעלי מסורת עתיקה? ואולי סולדת נפש בוקרינו בהם למראה הנש בבעלי חיים בעקב החינוך המסורתי במשך דורות לתעב את הנאה? הרי מצאנו כתוב: „המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר, מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו”.

אך נראה לי ששתיים הן הסיבות העיקריות לאי-התאזרחותן של התערוכות בחוגי הבוקרים שלנו, והן:

- א. כשהוחל בגידול הבקר בארץ בצורה אינטינסיבית יותר נודעו כבר בחוגי הבוקרים בעולם הספקות ביחס לערך המפוקפק של בהמות „יפות-מראה” בטיפוח התכונות התועלתיות; ספקות אלה הרתיעו מלפני תצוגות ראויה בעלמא.
- ב. בבוקרינו בלטה מהימים הראשונים לכינון הענף הגישה האוטיליטארית, ועיקר מטרתם

מבחינה ארגונית; המרכז המשותף להדרכה חקלאית עזר בהדפסת הקטלוג ושליחת ההזמנות; א. הנדל מהמדור לבקר, ריכוז והכין את החומר לקטלוג, שהיה לעזר רב למשתתפי התצוגה; המשקים ועובדי הענף בבית-אלפא, מזרע ויפעת הכינו יפה את הפרות לתצוגה וקיבלו את מבקרי התצוגה בסבר פנים יפות; אגודת „און” עזרה בביצוע התצוגה ואירחה את באיה לשיחת הסיכום. כל אלה סייעו לביצוע המוצלח ביותר של תצוגת הבקר לחלב בעמק יזרעאל.

אלי כמפון